

KARLSTADS KOMMUN

ARBETSMARKNADS- OCH SOCIALFÖRVALTNINGEN
Rapport, 2015-11-02

**- Inför lokal överenskommelse mellan kommunen och
Arbetsförmedlingen rörande insatser för att motverka
ungdomsarbetslöshet -**

**Kartläggning av målgruppens
storlek, sammansättning och behov
i Karlstads kommun**

Bilaga 1

Dnr ASN-2015-271

1 Uppdrag och syfte

Arbetet med en gemensam överenskommelse mellan Grums-, Hammarö- och Karlstads kommun samt Arbetsförmedlingen ska inledas med en lokal kartläggning av målgruppens storlek, sammansättning och behov.

Syftet med kartläggningen är att få en så heltäckande, gemensam bild av hela målgruppen som möjligt (Dua, 2015).

1.1 Kartläggning av målgruppens storlek och sammansättning

Följande ska redovisas i kartläggningen:

1. Antalet unga som inte fullföljer gymnasiet i kommunen.
2. Antalet unga som kommunen har inom sitt aktivitetsansvar.
3. Antalet unga som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet.
4. Antalet unga som finns registrerade hos Arbetsförmedlingen, inklusive antal unga deltidsarbetslösa och antal som inte står direkt till arbetsmarknadens förfogande.
5. En uppskattning av hur många unga som varken arbetar eller studerar och som vare sig kommun eller Arbetsförmedling har kontakt med i åldern 20-24 år.

Den samlade målgruppens storlek för åldern 16-24 år samt antalet i åldern 16-19 år ska redovisas.

Vidare ska kartläggningen belysa skillnader inom målgruppen, vad avser exempelvis kön, ålder, ev. funktionsnedsättning, födelseland (inrikes född/ utrikes född) och utbildningsnivå. Dessa faktorer kan ha relevans för de ungas arbetsmarknadsetablering.

1.2 Kartläggning av målgruppens behov

Kartläggningen ska också omfatta vilka behov som finns hos de unga samt en beskrivning av på vilket sätt som dialog förts med dem, och hur ungas kunskaper och erfarenheter kommer att tas tillvara i det fortsatta arbetet. I detta ingår också en beskrivning av hur jämställdhetsperspektiv används i arbetet.

Nedan följer en redovisning av hur det ser ut i Karlstads kommun.

2 Beskrivning av nuläge

Totalt finns det 10 804 personer i åldersgruppen 16-24 år¹ i Karlstads kommun (SCB, 2014).

2.1 Sammanfattning av målgruppen storlek och sammansättning

1. Antalet unga som inte fullföljer gymnasiet inom 3 år i kommunen är **272** personer².
2. Antalet unga som kommunen har inom sitt aktivitetsansvar är **495** personer³ exklusive elever på Individuellprogrammet.
3. Antalet unga som uppbär försörjningsstöd⁴ på grund av arbetslöshet är **230** personer.
4. Antalet unga (16-24 år) som finns registrerade hos Arbetsförmedlingen, inklusive antal unga deltidsarbetslösa och antal som inte står direkt till arbetsmarknadens förfogande är **1014** personer⁵.
5. Det uppskattade antalet unga som varken arbetar eller studerar och som vare sig kommun eller Arbetsförmedling har kontakt med i åldern 20-24 år är **176** personer⁶.

Ett antal personer kan vara aktuella inom flera verksamheter samtidigt och således ingå i statistiken från flera parter. Exempelvis ingår många av de som ej fullföljt gymnasiet i det kommunala aktivitetsansvaret, och flera av de som uppbär försörjningsstöd kan vara registrerade hos Arbetsförmedlingen. För att få en realistisk uppskattning av målgruppen, har endast de personer som finns under punkt 2, 4 och 5 sammanräknats.

Den samlade målgruppens storlek är uppskattningsvis:

- **1685** personer (16-24 år) varav:
  - **765** personer (16-19 år)
  - **920** personer (20-24 år)

Elever inom kommunens aktivitetsansvar kan också finnas med i punkt 4 ovan, antal unga som finns registrerade hos Arbetsförmedlingen.

¹ Urvalet avser personer som vid tidpunkten (december 2014) var i åldrarna 15-23 år.

² Med start läsår 2011/2012 och avslut 2014/2015.

³ Mätillfälle: juli 2015.

⁴ Har erhållit försörjningsstöd under september 2015.

⁵ Augusti 2015.

⁶ Avser år 2012.

Nedan följer en detaljeradredovisning av hur många i målgruppen unga som inte fullföljer gymnasiet, unga som varken arbetar eller studerar samt undersysselsatta unga.

2.2 Målgruppens storlek och sammansättning

2.2.1 Unga som inte fullföljer gymnasiet

Behörighet samt genomströmning gymnasiet

Indikator	
1. Antal ej behöriga till gymnasiet (betyg åk 9) ⁷	72 personer 26 kvinnor 46 män
2. Andel gymnasieelever som fullföljer sin utbildning inom 3 år (genomströmning gymnasieskolan) ⁸	70 % totalt 72 % kvinnor 69 % män

1. Enligt skolverket (2015) var det läsåret 2014/15 26 kvinnor och 46 män som ej var behöriga till gymnasiet⁹ när de gått ur grundskolan. Totalt var det 72 av 793 personer som ej var behöriga till gymnasiet, vilket motsvarar cirka 9 % av totalen. Detta kan jämföras med att det i hela riket var drygt 14 % som saknade gymnasiebehörighet bland niorna (Nya Wermlandstidningen, 2015).

Bland elever med utländsk bakgrund (men födda i Sverige) var 15 % ej behöriga, och bland elever födda utomlands var 31 % ej behöriga till yrkesprogram.

2. Enligt uppgifter från Gymnasieförvaltningen (2015) var det år 2014 70 % av 905 elever som startläsåret 2011/12 fullföljde sin gymnasiala utbildning inom tre år. Fördelat på kön var det 69 % av männen och 72 % av kvinnorna som fullföljde studierna inom tre år.

2.2.2 Unga som varken arbetar eller studerar

Ekonomiskt bistånd

Indikator	
3. Antal unga under 25 år med ekonomiskt bistånd	230 personer ¹⁰ 106 kvinnor 124 män
4. Antal unga under 25 år med ekonomiskt bistånd och	

⁷ Statistik avseende betyg årskurs 9, grundskolan:

<http://siris.skolverket.se/siris/f?p=SIRIS:147:0::NO::>

⁸ Uppgifter lämnade av Gymnasieförvaltningen, Karlstads kommun.

⁹ Med behörig till gymnasiet avses behörighet att söka till yrkesprogram, vilket kräver godkänt betyg i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik samt i 5 ytterligare ämnen, totalt 8 ämnen.

¹⁰ Har erhållit försörjningsstöd under september 2015.

försörjningshinder på grund**av:**

Arbetslöshet	122
Ohälsa	15
Sociala skäl	44
	=181

3. Unga under 25 år med ekonomiskt bistånd var enligt Viva (2015) totalt 230 personer varav 124 män och 106 kvinnor.

Fördelningen utifrån födelseland såg ut på följande sätt:

Antal personer som erhållit ekonomiskt bistånd i september 2015, samt andel kvinnor och män. Urval: 18-24 år			
Inrikes födda		Utrikes födda	
144		86	
män	kvinnor	män	Kvinnor
50 %	50 %	60 %	40 %
(Källa: Viva, den statistikfil som skickas till SCB.)			

4. De vanligaste försörjningshindren¹¹ (hos 206 av 230 personer) var:

Arbetslöshet

- Arbetslös, otillräcklig ersättning: 40 st
- Arbetslös, ingen ersättning: 82 st

Ohälsa

- Sjukskriven med läkarintyg, ingen ersättning: 15 st

Sociala skäl:

- Arbetshinder, sociala skäl: 44 st

Övrigt

- Annat försörjningshinder: 27 st

Unga i kommunens aktivitetsansvar (KAA)**Indikator**

5. Antal individer i kommunens aktivitetsansvar som ej studerar eller arbetar.	495 personer 45,6 % kvinnor 54,4 % män
---	--

6. Antal individer fördelade på åtgärd/insats inom KAA.

5. Enligt ESF-projektansökan rörande Ung Horisont (2015) framgår det att 495 kvinnor och män (exklusive IM-elever) befinner sig inom ramen för

---

¹¹ Källa: Viva, den statistikfil som skickas till SCB.

kommunernas aktivitetsansvar (KAA) varav 45,6 % är kvinnor och 54,4 % är män. Enligt uppgifter från Horisont tros det finnas ett stort mörkertal utöver dessa siffror, på grund av att verksamhetsystemet nyligen införts och att många skolor ännu inte har hunnit registrera alla personer som finns inom kommunens aktivitetsansvar.

6. Det finns 495 personer som befinner sig i kommunens aktivitetsansvar och av dessa är det 459 personer som är i en åtgärd. Tabellen nedan visar hur de dessa personer är fördelade per åtgärd/insats. Dessa siffror kan vara felaktiga då det ännu inte finns någon heltäckande bild av vilka åtgärder/insatser som personer inom ramen för kommunens aktivitetsansvar tar del av.

Individer fördelade på åtgärder/insatser inom kommunens aktivitetsansvar

Åtgärd	Antal
Fördjupad vägledning	1
Studie- och yrkesvägledning	1
Studier på introduktionsprogram	243
Praktik	2
Kombination av åtgärder	3
Studier inom en obligatorisk skolform	25
Annan åtgärd ¹²	182
Antal unika individer (totalen)	459

Hypernet, Sep. 2015

Det är viktigt att känna till att insatser inom kommunens aktivitetsansvar är frivilliga, vilket innebär att ett antal personer kan välja att tacka nej. Verksamheten genomför då ett uppföljningssamtal var tredje månad. Vidare finns ett antal personer, uppskattningsvis ett hundratal (ca en fjärdedel), som redan löst sin situation genom att exempelvis fortsätta studierna på Komvux. En del av målgruppen (ca en fjärdedel) passerar åldersgränsen för aktivitetsansvaret (20 år) och ingår inte längre i målgruppen för insatser hos kommunens aktivitetsansvar (försvinner ur systemet). Ungefär hälften av målgruppen kommer att skrivas in i verksamheten och får ta del av de aktiviteter och insatser som erbjuds.

Arbetsförmedlingen

Indikator	
7. Antal unga som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen i åldersgruppen 16-24.	1014 personer 441 kvinnor 573 män
8. Antal unga i åldersgruppen 16-24 år som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen och som har insatser.	423 personer 178 kvinnor 245 män

¹² Annan åtgärd kan vara allt annat som inte faller inom de andra kategorierna exempelvis ungdomar som deltar i Horisont.

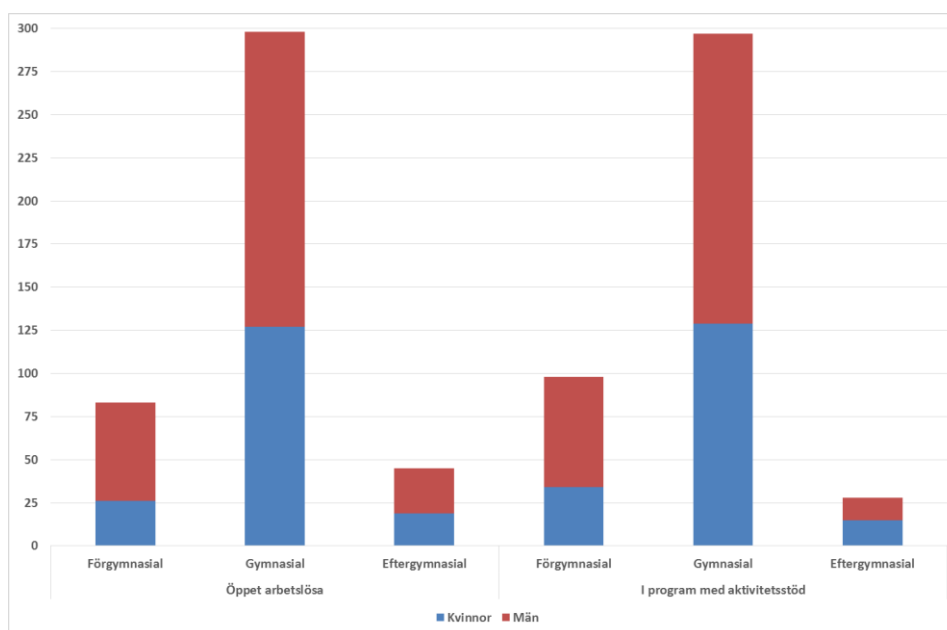

7. Enligt Arbetsförmedlingen (2015) var det i augusti 2015 1014 ungdomar (16-24 år) inskrivna som arbetslösa (se diagram nedan), varav 441 kvinnor och 573 män. Antalet unga i åldersgruppen 16-19 år var 265, varav 122 kvinnor och 143 män.

Statistiken från Arbetsförmedlingen (2015-08) visar att det är fler män än kvinnor som är inskrivna på Arbetsförmedlingen och av de som är inskrivna är det knappt hälften som har insatser. Cirka 14 % av alla som är inskrivna som arbetslösa har någon form av funktionsnedsättning och ungefär hälften har endast förgymnasial utbildning.

Det är fler män än kvinnor som endast har förgymnasial utbildning, 24 % av männen (16-24 år) och 17 % av kvinnorna (16-24 år).

Inskrivna arbetslösa
Karlstads kommun, 16-24 år, augusti 2015

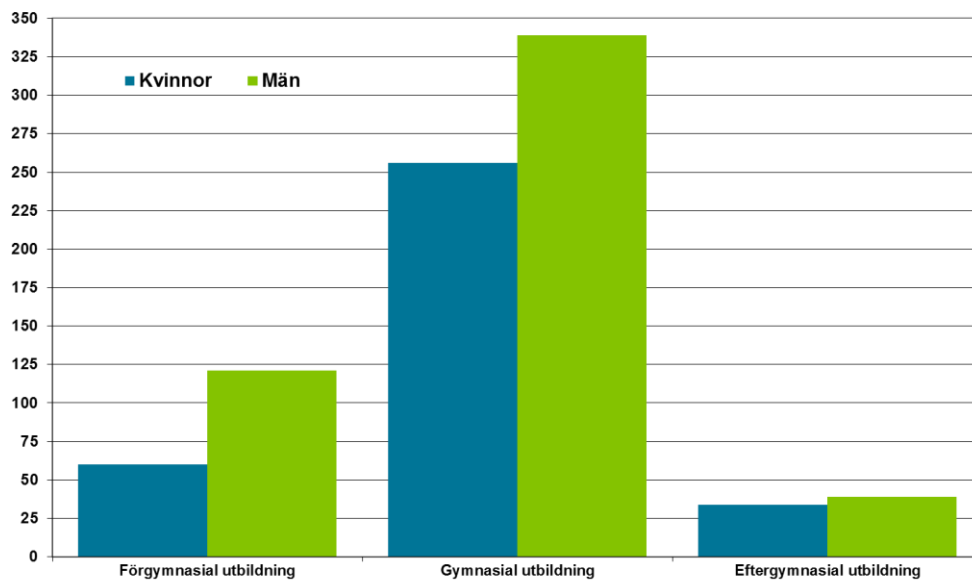
Arbetsförmedlingen (2015-10-21)

8. I augusti (2015) var 423 personer (16-24 år) inskrivna i ett arbetsmarknadspolitiskt program (se diagram nedan) med aktivitetsstöd varav 178 kvinnor och 245 män. (2015-08)

I den yngre åldersgruppen (16-24 år) var 34 av 265 personer inskrivna i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Av dessa var 11 kvinnor och 23 män.

**Inskrivna arbetslösa
(Öppet arbetslösa + inskrivna i program med aktivitetsstöd)
Karlstads kommun, 16-24 år, augusti 2015**

Arbetsförmedlingen (2015-10-21)

Antalet unga (16-24 år) som inte står direkt till arbetsmarknadens förfogande var 77 personer varav 32 kvinnor och 45 män. Antalet unga (16-19 år) som inte står direkt till arbetsmarknadens förfogande var 10 personer varav 5 kvinnor och 5 män.

Unga utan känd aktivitet

Indikator

9. Antal unga som varken arbetar eller studerar eller har känd aktivitet i åldersgruppen 20-24 år 2012	176 personer 68 kvinnor 108 män
---	---------------------------------------

9. Unga som varken arbetar eller studerar eller har känd aktivitet i åldersgruppen 20-24 år var enligt Temaunga (2012) totalt 176 personer, vilket vid tidpunkten för mätningen motsvarade 2,2 procent av åldersgruppen. Av de 176 personerna var det 68 kvinnor och 108 män.

2.2.3 Undersysselsatta unga

Indikator

10. Antal timanställda unga i kommunen (med kommunen som arbetsgivare).	677 personer 521 kvinnor 156 män
11. Antal inskrivna unga med arbete, tim- eller deltid, i Arbetsförmedlingens register (sökande som har arbete utan stöd).	88 personer 59 kvinnor 29 män

10. Antalet timavlönade anställda i åldern 16-24 år var enligt uppgifter från handläggare på Karlstads kommun (2015-09-30) totalt 677 personer, varav 521 kvinnor och 156 män.

11. Enligt Arbetsförmedlingen (2015-08) var antalet inskrivna ungdomar (16-24 år) med tim- eller deltidsarbete¹³ 88 personer varav 59 kvinnor och 29 män.

Antalet inskrivna ungdomar (16-19 år) med tim- eller deltidsarbete var 40 personer varav 32 kvinnor och 8 män (2015-08).

¹³ I redovisningen av antalet som är anmälda deltidsarbetslösa antar vi att de unga som är inskrivna som deltidsarbetslösa har ett arbete på deltid. I antalet redovisar vi även de som har en tillfällig timanställning.

2.3 Målgruppens behov

Enligt ESF-projektansökan rörande Ung Horisont (2015) framgår det att en hög andel unga vuxna (15-20 år) i Karlstads kommun saknar en gymnasieexamen. Orsaker till detta kan vara mobbning, funktionsnedsättning, psykisk ohälsa, dåligt självförtroende och självkänsla, avsaknad av stöd och anpassning, stökig och otrygg hemmiljö, fel val av utbildning, brist på studie- och yrkesvägledning, språksvårigheter eller ojämslidd utbildning.

En workshop med unga kvinnor och män som deltar i Horisont genomfördes under juli 2015. I undersökningen låg fokus på att ta fram vilket stöd individerna hade behövt för att inte hoppa av skolan. Nedan följer en sammanställning av de faktorer som de unga ansåg var avgörande:

- Tillgång till studie- och yrkesvägledning, kartläggning och coaching.
- Kunskap om alternativa studieformer.
- Studiebesök och praktik.
- Tidiga insatser och dagligt stöd för att upprätthålla rutiner.
- Coaching för att komma underfund med vad man vill och hitta motivation, bland annat arbetsmarknadskunskap, studieinformation, praktik, studiebesök, yrkesinformation, prova-på – studier.
- Livscoaching för stöd kring basala behov; självkänsla, självförtroende, hälsa, mat, sömn.
- Samhällskunskap, exempelvis gällande rättigheter och möjligheter till stöd.
- Studiemotiverande verksamhet.

Ytterligare en Workshop utifrån 4R¹⁴ genomfördes med framtagen könsuppdelad statistik som utgångspunkt. Fokus var att diskutera varför könsuppdelningen ser ut som den gör, det vill säga att fler kvinnor har behörighet till vidare studier än män. Nedan följer en sammanställning av diskussionerna:

- De gymnasielinjer som leder direkt till arbete är främst praktiska linjer som är inriktade mot typiska ”mansjobb”. Detta gör att vidare utbildning inte krävs för att kunna försörja sig medan ”kvinnoyrken” ofta kräver det.
- Tjejer har en annan press på sig att läsa vidare än killar.
- Fel val av gymnasielinje – kompisval där kön kan vara en faktor, man väljer bygg för att han är kille. En könssegregerad arbetsmarknad gör att man gör traditionella yrkesval som kanske inte motsvarar det man vill arbeta med.

---

¹⁴ 4R-metoden användas som grund för att analysera och kartlägga verksamheter, ge en översiktlig bild av hur verksamheten styrs och finansieras samt hur den bör förändras för att minska ojämsliddheten.

- En skolkultur som säger att killar ska ”skita i skolan” och ”vara coola och inte plugga”.
- Tjejer och deras studier uppmuntras mer.
- Skolan är konstruerad för de som klarar av att ”sitta stilla och vara tysta- och det är det typ bara tjejer som kan”.

Värmlands Framtids målgruppsanalys

Även inom Värmlands framtid har man tagit del av synpunkter från Horisonts ungdomar, rörande deras situation och behov:

”Specialanpassning krävs då många av oss har mycket skilda bakgrunder och erfarenheter. Det finns stor förståelse för folks personliga problem och förutsättningar och därmed även en förståelse för vikten av personanpassade scheman och mål.”

”Genom individuella scheman får vi bra rutiner och struktur på dagen. Individanpassade scheman i kombination med eget ansvar ökar trygghet, motivation och närvaro.”

”En fördel med Horisont är att vi ofta träffas i mindre grupper vilket gör det lättare för oss som tycker det är jobbigt med många människor runt omkring oss. Man kan ta det sociala i sin egen takt och behöver inte stressa fram det. Med tanke på att grupperna är små och att alla är här på olika tider så får man bra kontakt med personalen och snabb feedback på det man gör. Man får även som deltagare tillgång till ett stort kontaktnät och den information man behöver för att lättare skapa möjligheter för sig själv.”

”När man arbetar med ungdomar som har ett dåligt självförtroende är det viktigt att man i första hand fokuserar på friskvård och stöttning. Detta kan senare stå som en stabil grund för vidare lösningar på de problem som man brottas med. Att man sedan har möjligheten att komma ut till praktikplatser och få chansen att testa på studier är viktigt för många.”

”Det är viktigt att Horisonts lokaler varken liknar eller ligger i samma hus som vanliga skolor då många av oss har skolrelaterade problem och därför svårt med skolmiljön. Förövrigt är lokalerna och dess utformning mycket viktig då det behövs en relativt ostörd anläggning vilket man inte får i en skolbyggnad. Det är en fördel att anläggningen ligger centralt och är lätt att ta sig till oavsett bostadsort. Tillgång till kök med kylskåp, mikro, kaffemaskin och diskmaskin ökar hemtrevnaden. Varken traditionell kontors- eller skolmiljö med långa korridorer.”

Den beskrivning ungdomarna på Horisont gör av verksamheten är viktiga att ha som utgångspunkt för Värmlands framtid i utformandet av deras verksamheter och aktiviteter i projektet. De har också tagit del av en sammanställning från 2012 där en ”ungdomsexpertgrupp” sattes ihop för att lyfta målgruppens syn.

Intervju med "ungdomsexpertgruppen" 120424

Tre deltagare från Horisont varav två tjejer och en kille samt en deltagare från Jobbcenter (tjej), ålder 18-24 år har lyft fram följande synpunkter:

Frågeställning 1 – Vad kännetecknar en bra verksamhet/insats?

- Det är viktigt med variation så att det blir individuellt och kan passa alla.
- Det är viktigt att det finns någon man kan prata med och anförtro sig åt. Det måste vara rätt personal.
- Det är viktigt att personalen bryr sig och är engagerad i det som de gör, man ska brinna för sitt arbete!
- Man är ofta för rädd för att ställa krav, man måste våga vara ärlig!
- Miljön är viktig för att man ska trivas, ett mindre ställe är ofta mysigare och trevligare.
- Det är viktigt att platsen är "neutral", går man till soc känner man sig utpekad.
- Bra personal = bra ställe! Man vill bli väl mottagen och man vill bli lyssnad på.
- Det är viktigt att personalen mår bra, att de trivs och har bra sammanhållning och gemenskap.
- Den sociala gemenskapen är viktig, den motiverar att man går dit och det är viktigt att känna sig trygg.
- Det är svårt att få alla bitar att stämma och fungera, det är så komplicerat!
- Det är viktigt att man har ett helhetstänk och att saker som exempelvis friskvård och kreativa aktiviteter finns med. Här är Horisont bra för att det finns så stor variation.
- Det är viktigt med rutiner för att man ska kunna komma igång. På Horisont har man introveckor där man träffas en kort stund i en liten grupp på förmiddagarna under två veckor för att komma igång. Det är viktigt att man tar små steg i början. Två veckor är perfekt efter att man har varit hemma länge och inte gjort någonting. Det stärkte mig att komma iväg och jag blev stolt över mig själv att jag klarade av det.
- Det är viktigt med individuell planering och att man får välja själv vad man vill göra och att man tar små steg i början. Om man börjar med gemensamma introveckor så kan man utvärdera efter det och sen bestämma hur man vill gå vidare och planera individuellt.
- Genom individuell planering så vågar man prova lite olika saker och det är lättare om man känner att man skulle vilja byta.
- Det är bra med introveckorna på Horisont, det har varit bra tid och bra med en liten grupp. Man lär känna varandra och då blir det lättare att ta

tag i det som måste göras. Det är viktigt med kontakterna och gemenskapen i gruppen.

- Stegförflyttning är viktigt, man måste ta ett steg i taget. Jag har varit hemma jättelänge och ska nu börja med praktik och det känns bra. Jag har fått mjukstarta och då är det lättare att avgöra om man vill/klarar att bygga på mer eller om man behöver ta bort.
- Om man har färdiga program för alla så kan det leda till misslyckanden, det kan ta ner en och göra så att man inte vågar prova. Strukturen kan man få ändå även om planeringen är individuell.
- I skolan är inget individuellt och man anpassar inte. Har man påbörjat något så måste man fortsätta och göra klart och bli färdig.
- Individuell planering leder till att man måste följa upp mer och det är bra.
- Det är viktigt att fokusera på det positiva och förstärka det som fungerar.
- Obligatoriska insatser känns inte okej, det får en att må dåligt.

Frågeställning 2 – Skulle det kännas okej om man tog kontakt med er efter avslutad insats för att höra hur insatsen varit och hur det gått sen?

- Det känns bara positivt!
- Det skulle kännas som att någon bryr sig.
- Det skulle kännas som ett avslut, att jag har klarat det.
- Bra idé med ett samtycke till detta när man skrivs in i insatsen och att man där får välja på vilket sätt man vill bli kontaktad efteråt. Då kan man också få information om varför man vill följa upp efter för att se hur det gått.
- Helst skulle jag vilja att det var min gamla handläggare som följde upp ifall man behöver prata eller så. Men handlar det bara om att följa upp hur insatsen fungerat och vad man gör idag så är det okej att vem som helst ringer. Behöver man prata med någon så är det bra att man kan få en tid att träffa någon.
- Det är bra att man följer upp flera gånger, någon gång i början för att snabbt se till att planeringen efter blev som den skulle och även efter längre tid.
- Min skola hade ingen uppföljning. Jag hade velat att skolan hörde av sig, jag vill bli uppmärksam och veta att jag är saknad och att någon bryr sig.
- Det skulle kännas mycket bättre om skolorna ringde när man försvinner för då vet man att de gör sitt jobb och visar att de bryr sig.
- Helst vill jag att man följer upp genom att ringa.
- Har man haft bra kontakt när man var inskriven i insatsen så känns det inte skit och då vill man svara på en uppföljning.

Frågeställning 3 – Vilka metoder är bra att använda vid utvärderingar?

- Individintervjuer kan vara bra för att man ska få säga vad man tycker. Gäller det utvärdering så är det okej att det är en utomstående person

som man träffar för då kan man vara helt ärlig. Men det är också viktigt att man får träffa sin handläggare individuellt för att prata.

- Gruppintervjuer kan vara okej men alla kanske inte vågar prata. Om man får veta innan att det är okej att man bara sitter med och lyssnar och inte måste säga något så är det okej.

Frågeställning 4 – Känns det viktigt att få vara delaktig i en sådan här process och vill ni fortsätta att vara delaktiga?

- Det känns bra att ni lyssnar på oss och tar reda på vad som är viktigt.
- Vi vill involveras!
- Att vi får vara med visar att ni bryr er och att ni är engagerade i det som ni gör.
- Träffen idag har varit bra och vi vill gärna träffas igen.

Inom verksamheten NotSchool (2015) framhålls att ungdomar behöver:

- Ett skolsystem som på ett effektivt sätt kan anpassas till varje enskild elev för att minska utbrändhet hos ungdomar.
- Lärare och annan befintlig personal som är kunnig inom ämnena psykisk ohälsa och olika neuropsykiatriska diagnoser för att det snabbare ska upptäckas och för att veta hur de ska förhålla sig till det.
- Snabbare och kraftigare insatser för att fånga upp elever innan de har tappat förmågan till studier.

3 Referenser

Arbetsförmedlingen (2015) Statistik

Dua (2015) Att utarbeta en lokal överenskommelse. Hämtad från:
https://www.dua.se/sites/default/files/manual_overenskommelse_20150825.pdf (2015-08-28).

ESF-projektansökan (2015) Ung Horisont

Gymnasieförvaltningen (2015)

Hypernet (2015) Statistik KAA

Löneadministratör på Arbetsmarknads- och socialförvaltningen(2015)

Nya Wermlands- Tidningen (2015)
(<http://nwt.se/varmland/2015/09/30/har-ar-flest-obehoriga-till>)

Statistiska centralbyrån (2014) Folkmängd efter region, ålder, kön och år.
Hämtat från:
http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101A/BefolkningNy/?rxid=40ec6ce2-a961-442a-a182-e18a2c3e3074 (2015-09-10)

Skolverket (2012) Grundskolan- Slutbrtyg årskurs 9. Hämtat från:
<http://siris.skolverket.se/siris/f?p=SIRIS:147:0::NO> (2015-09-02)

Tema unga (2012) <http://www.temaunga.se/uvassiffror>

Viva (2015) De fem vanligaste försörjningshindren

Viva (2015) Ekonomiskt bistånd, den statistikfil som skickas till SCB.